

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

27 מרץ 2022

בפני כב' השופט א' דראל

רע"א 47254-02-22 גבעון נ' ון אמדן ואח'

בעניין: עמוס גבעון

ע"י עו"ד סתיו גבעון

המבקש

נגד

1. עמוס ון אמדן

2. פלונית

3. פלוני

ע"י עו"ד עמוס ון אמדן

המשיב

משיבים פורמאליים

החלטה

בקשת רשות ערעור על החלטת בית משפט השלום בירושלים (כב' השופט א' נחלון) מיום 16.1.2022 בת.א. 65481-11-20. בהחלטה נושא הבקשה נעתר בית משפט קמא לבקשה של המשיב 1 (להלן: **המשיב**) לחייב את המבקש למסור למשיב את מסמכי פוליסת ביטוח האחריות המקצועית שלו (להלן: **הפוליסה**).

רקע עובדתי

1. המבקש, עורך דין, שמייצג את המשיבים הפורמאליים 2-3 (להלן: **התובעים**) בתביעה שהגישו נגד המשיב, גם הוא עורך דין, ונגד שותפתו, עורכת הדין ש' הראל-שוורץ (להלן: **עו"ד הראל-שוורץ**), בסך 500,000 ₪. בכתב התביעה טענו התובעים כי המשיב ועו"ד הראל-שוורץ הפרו את חובותיהם המקצועיות כלפיהם בעת שייצגו אותם בהליך אחר, ופעלו בניגוד עניינים.
2. המשיב ועו"ד הראל-שוורץ הגישו תביעה שכנגד על סך 200,000 ₪ נגד התובעים ונגד המבקש בגין שימוש לרעה בהליכי משפט. לטענתם, התובעים והמבקש טוענים טענות חסרות שחר, חלקן כוזבות, וזאת מתוך הטעיה ותרמית. כמו-כן נטען כי התובעים משמשים ככלי שרת בידי המבקש, שמממן את ההליכים במלואם, ורודף אותם ממניעים פסולים, זרים, הנגועים בחוסר תום לב קיצוני מצדו. עוד נטען כי התובעים והמבקש מנצלים את החיסיון של תביעת לשון הרע בהליכים משפטיים כדי להשתלח, כלשונם, במשיב ובכו"ד הראל-שוורץ (ר' החלק השני לכתב התביעה שכנגד שהוגש ביום 31.1.2021).

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

27 מרץ 2022

בפני כב' השופט א' דראל

רע"א 47254-02-22 גבעון נ' ון אמדן ואח'

3. בטרם הוגשה התביעה שכנגד, ביום 27.1.2022, דרשו המשיב ועו"ד הראל-שוורץ מהמבקש למסור להם את פרטי הפוליסה, וזאת במסגרת הודעתם כי הם עתידים להגיש נגדו תביעה שכנגד (נספח 4 לבקשה למתן רשות ערעור), אך לא נענו בחיוב.
 4. לאחר השלמת הגשת כתבי הטענות קבע בית משפט קמא, בהחלטה שנתן ביום 8.6.2021, כי ישיבת קדם משפט תתקיים ביום 12.12.2021 (בהמשך הישיבה נדחתה ליום 26.12.2021) וכן נתן הוראות, שאחת מהן היא שרשימת בקשות לפי תקנה 49 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 (להלן: **התקנות**) תוגש עד ליום 17.10.2021, ותשובה לרשימה תוגש עד ליום 31.10.2021.
 5. ביום 9.12.2021 הגישו המשיב ועו"ד הראל-שוורץ רשימת בקשות, בה כללו בקשה לגילוי ועיון בפוליסה. בפירוט שניתן לבקשה זו ברשימת הבקשות נטען כי, בביטוחי אחריות יש לניזוק יריבות ישירה מול המבטח, וכפועל יוצא הניזוק יכול לתבוע את המבטח ללא קשר לשאלה אם המבוטח בחר להפעיל את הפוליסה או להימנע מכך. נוסף על כך נטען, כי מאחר והמדובר במידע המצוי בידי המבקש, חלה עליו חובה לגלות מסמך זה.
 6. המבקש התנגד לבקשה. הוא טען כי הדרישה לגילוי מסמכי הפוליסה ולהוספת חברת הביטוח כנתבעת חסרת בסיס, ומטרתה להלך עליו אימים. לצד זאת נטען כי המבקש מעולם לא נתן שירות מקצועי למשיב ולעו"ד הראל-שוורץ, ומעבר לכך הזכות להפעיל את הפוליסה נתונה לבעל הפוליסה ולא למשיב ולעו"ד הראל-שוורץ, שאף לא נמנו בין לקוחותיו של המבקש. טענות נוספות שהעלה המבקש נגעו לכך שהבקשה הוגשה באיחור, מבלי שקדמה להגשתה פנייה מקדימה, ולא נתמכה בתצהיר.
 7. ביום 26.12.2021 התקיימה ישיבת קדם משפט במעמד הצדדים. בסיומה, ניתן פסק-דין חלקי, בעניין תובעת אחרת לצד התובעים, וכן בעניינה של עו"ד הראל-שוורץ – ונקבע כי הן תימחקנה מההליך. כמו כן, ניתן תוקף של החלטה להסכמת הצדדים לגבי המשך הדיון ולמבקש ניתנה שהות להודיע האם הוא מסכים לגילוי הפוליסה.
- ביום 3.1.2022 הודיע המבקש כי לאחר ששקל את הבקשה, הוא אינו מסכים לגלות את הפוליסה.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

27 מרץ 2022

בפני כב' השופט א' דראל

רע"א 47254-02-22 גבעון נ' ון אמדן ואח'

החלטת בית המשפט קמא

8. בהמשך לישיבת קדם המשפט ולאחר קבלת הודעתו של המבקש נתן בית משפט קמא את החלטתו, והורה למבקש להעביר לעיונו של המשיב את הפוליסה. בית המשפט כתב בהחלטתו את הדברים הבאים:

"עילת התביעה שכנגד היא שימוש לרעה בהליכי משפט. בנסיבות אלה, לתובע שכנגד עשויה להיות עילת תביעה ישירה כלפי מבטחת האחריות המקצועית של נתבע שכנגד 4 [המבקש]. בהתאם ובכפוף לפוליסה. ממילא מסמכי הפוליסה התקפה במועד הגשת ההליך עשויים להיות רלוונטיים לגביו..."

9. בית משפט קמא דחה את הטענות האחרות של המבקש. באשר לטענה ולפיה לא נערכה פנייה מקדימה בטרם הגשת הבקשה, הפנה בית המשפט לכך שהמשיב פנה אל המבקש בטרם הגיש את התביעה שכנגד ונענה בשלילה, ובכל מקרה המבקש ממילא התנגד לבקשה במסגרת התגובה. בית המשפט מצא שאין בהיעדר הפנייה המקדימה סמוך להגשת הבקשה כדי להצדיק את דחייתה.

10. הטענה להיעדרו של תצהיר התומך בבקשה נדחתה אף היא בשל כך שהבקשה מיוסדת על אדנים משפטיים. עניין אחרון שנדון היה עיתויה המאוחר של הגשת רשימת הבקשות. בית המשפט הבהיר כי יש בטענה ממש, שכן ההחלטה מיום 8.6.2021 חייבה את הגשת הרשימה עד ליום 17.10.2021. המועד להגשתה לפי תקנה 49 לתקנות הוא 20 יום לפני מועד קדם המשפט, והיא הוגשה כשבועיים וחצי קודם למועד הדיון. עם זאת, בית המשפט החליט כי מאחר והבקשה הוגשה בעיתוי שאפשר לדון בה בקדם המשפט, וכן בשל כך שלגופם של דברים יש בבקשה טעם, אין האיחור כשלעצמו מצדיק את דחייתה, והעניין יישקל בקביעת הוצאות הבקשה.

11. בית המשפט הורה אפוא למבקש למסור למשיב את מסמכי פוליסת ביטוח האחריות המקצועית שלו ביחס למועדים הרלוונטיים במועד שקבע, ואפשר את תיקון התביעה שכנגד על יסוד מסמכי הפוליסה ואת צירוף המבטחת כנתבעת שכנגד.

12. בסיכום ההחלטה חויב המבקש בהוצאות המשיב בסכום של 400 ₪ ואילו המשיב חויב בהוצאות לטובת אוצר המדינה בסכום של 250 ₪.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

27 מרץ 2022

בפני כב' השופט א' דראל

רע"א 47254-02-22 גבעון נ' ון אמדן ואח'

עיקרי הטענות

13. המבקש טוען כי יש להתערב בהחלטת בית המשפט קמא, הן מטעמים מהותיים והן מטעמים פרוצדוראליים. לשיטתו, הפוליסה אינה נוגעת להליך, שמתנהל לפני בית משפט קמא אלא נועדה לבטח את עורך הדין בעניין רשלנות מקצועית כלפי לקוחותיו בלבד. זאת, בעוד שהתביעה שכנגד ממוקדת בטענה לשימוש לרעה בהליכי משפט ולא בטענה לכשל בייצוג. המבקש מוסיף שההחלטה האם להפעיל את הפוליסה נתונה לשיקול דעתו, וכי אין כל אינטרס לגיטימי בצירוף חברת הביטוח כנתבעת.

14. לצד הטעם המהותי, המבקש טוען כי הבקשה נושא החלטת בית המשפט קמא הוגשה ללא פניה מקדימה כנדרש לפי התקנות, וכי הוגשה לאחר סיום ההליכים המקדמיים.

15. המשיב טוען שהחבות על פי הפוליסה אינה מוגבלת רק לנזקי הלקוח של נותן השירות המקצועי, אלא היא מכסה גם את החבות המקצועית כלפי צדדים שלישיים עקב נזקים שנגרמו להם. הוא מוסיף שלא ייגרם למבקש נזק מחשיפת הפוליסה, שכן לטענתו המדובר במסמכים סטנדרטיים שנוסחיהם נפוצים, גלויים וזמינים באתרי האינטרנט של חברות הביטוח.

16. לטענת המשיב, הוראת סעיף 68 לחוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981 (להלן: **חוק חוזה הביטוח**), מחייבת מבוטח בביטוח אחריות לגלות לניזוק שתבע אותו את פוליסת ביטוח האחריות המקצועית שלו כדי שהניזוק יוכל לתבוע את המבטח – מכוח יריבות ישירה בין הניזוק לבין חברת הביטוח.

17. המשיב מוסיף כי הבקשה נושא הליך זה הוגשה לפני קדם המשפט, ואף אם ניתן לטעון כלפיה לפגמים דיוניים-טכניים שונים – הרי שאין מקום להתערב בהחלטת בית המשפט קמא, שכן לא נגרם עיוות דין.

דיון והכרעה

18. לאחר עיון בכתב הבקשה ובכתב התשובה, וכן בהחלטת בית משפט קמא החלטתי לדחות את הבקשה. להלן אפרט את הנימוקים שהביאו אותי למסקנה זו.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

27 מרץ 2022

בפני כב' השופט א' דראל

רע"א 47254-02-22 גבעון נ' ון אמדן ואח'

חוזה ביטוח – זכויות צד שלישי

19. סעיף 68 לחוק חוזה הביטוח קובע כי :

"בביטוח אחריות רשאי המבטח – ולפי דרישת הצד השלישי חייב הוא – לשלם לצד השלישי את תגמולי הביטוח שהמבטח חייב למבוטח, ובלבד שהודיע על כך בכתב למבוטח 30 ימים מראש והמבוטח לא התנגד תוך תקופה זו ; אולם טענה שהמבטח יכול לטעון כלפי המבוטח תעמוד לו גם כלפי הצד השלישי".

20. הוראה זו מקנה זכות תביעה ישירה לצד השלישי כלפי מבטח אחריותו של המבוטח כלפי צדדים שלישיים (ר' ע"א 3182/02 אשד (1980) מהנדסים ויועצים, תעשיה ניהול ומכון נ' המגן חברה לביטוח בע"מ, פ"ד נח(2) 179, 187 (2004), רע"א 4395/14 מרדכי כהן נ' הכשרה חברה לביטוח, פסקה ז (19.8.2014), ע"א 7436/13 מנורה חברה לביטוח נ' פלוני, פסקה 22 (18.2.2016), למחלוקת באשר לטיבה של הזכות ר' רע"א 1219/18 שי פרץ נ' שלמה חברה לביטוח בע"מ (18.6.2018), שושנה נתניהו "זכותו הישירה של הצד השלישי כנגד המבטח בביטוח אחריות" הפרקליט מ"ד 11, 21-22 תשנ"ח-תש"ס)). על-כן יש רלוונטיות לפוליסת הביטוח מקום בו מועלות טענות לעניין אחריות המבוטח

21. לפיכך, וכפי שקבע בית משפט קמא, הוראת סעיף 68 לחוק חוזה הביטוח מקנה למשיב זכות עצמאית מול המבטח, אף שזו מוגבלת להיקף זכויותיו של המבקש, ותלויה בהן. זכות זו אף מקנה למשיב את האפשרות להגיש תביעה ישירה נגד המבטח – בכפוף לזכויותיו של המבקש לפי פוליסת הביטוח. מכאן נובעת המסקנה שיש רלוונטיות למסמכי הפוליסה.

22. שאלה אחרת היא באשר לקיומה של מגבלה על זכותו של צד לעיין בפוליסה, אף אם היא רלוונטית. בקשר לכך, יכול המבוטח להתנגד לחשיפת פרטי הפוליסה מחמת החשש לסודות מסחריים או כל טעם לגיטימי אחר, שיש בו כדי למנוע את העיון במסמכי הפוליסה. הנטל להוכחתם של אותם טעמים לגיטימיים למניעת העיון מוטל על המבקש ירון אליאס דיני ביטוח 1293-1294 (2016) ; סעיף 8 (יג) לחוזר רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון, בירור ויישוב תביעות וטיפול בפניות הציבור – תיקון (6.12.2020)).

23. המבקש אינו מתייחס לטעמים כאלה למעט האמירה בדבר היעדר הרלוונטיות של הפוליסה להליך, ומסתפק בטענה שהמדובר בניסיון של המשיב להלך עליו אימים (ר' סעיפים 12(ג)

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

27 מרץ 2022

בפני כב' השופט א' דראל

רע"א 47254-02-22 גבעון נ' ון אמדן ואח'

ו-ו) ל"יתגובת הנתבעים שכנגד מיום 20.12.2021 – נספח 10 לבקשה נושא הליך זה), אלא שבאלה אין כדי להרים את הנטל הנדרש למניעת העיון במסמכי הפוליסה, ולא הובאו טעמים שיש בהם כדי להצדיק את מניעת העיון.

פנייה מקדימה טרם הגשת הבקשה

24. טענה נוספת שמעלה המבקש היא כי היה על בית המשפט לדחות את הבקשה, בשל כך. שהמשיב לא פנה אליו בפנייה מקדימה כפי שנקבע בתקנה 49(ד) לתקנות. תקנה זו קובעת כדלקמן:

"בעל דין אינו רשאי להגיש בקשה לבית המשפט או לציינה ברשימה, אלא אם כן פנה לבעל הדין שכנגד שבעה ימים מראש לפחות והודיעו על הכוונה להגיש בקשה בעניין; האמור לא יחול על בקשה לסעד זמני ארעי כמשמעותו בתקנה 97."

25. המדובר בהוראה שתכליתה להביא את הצדדים להידברות מקדימה בטרם הפנייה לבית המשפט, מתוך ציפייה שהשיח ביניהם יעלה את הסיכויים לכך שהמחלוקת תתייתר, ויביא לצמצום המחלוקת ולמיקודה (ר' יששכר רוזן-צבי **הרפורמה בסדר הדין האזרחי: מורה נבוכים** 297 (2021) (להלן: **רוזן-צבי**)).

26. על-פני הדברים, הוראת התקנה אינה מותירה לבית המשפט שיקול דעת לדון בבקשה שלא קוימה לגביה החובה לפנייה מקדימה, שכן בעל הדין אינו רשאי להגיש את הבקשה או לציין אותה ברשימה. מקום בו מוגשת בקשה מבלי שנעשתה פנייה מקדימה, או נכללת ברשימת הבקשות, הרי שאין לקבל אותה ועל בית המשפט למחוק אותה.

במקרה כזה, יהיה על המבקש לשוב ולפנות באותה בקשה, תוך הישענות על הוראות תקנה 49 (ז) לתקנות, שקובעת כי:

"בקשה שלא נכללה ברשימת הבקשות, לא יהיה ניתן להגישה במועד מאוחר יותר אלא ברשות בית המשפט... רשות כאמור לא תינתן, אלא אם כן שוכנע בית המשפט כי לא ניתן היה לציין את הבקשה ברשימת הבקשות או כי לבעל הדין הצדק סביר למחדלו..."

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

27 מרץ 2022

בפני כב' השופט א' דראל

רע"א 47254-02-22 גבעון נ' ון אמדן ואח'

הגשת בקשה נוספת, תחייב אפוא את המבקש לשכנע את בית המשפט כי יש הצדק סביר למחדל, ובמסגרת זו יוכל בית המשפט לשקול גם את חשיבות הבקשה להכרעה בתובענה שלפניו (ר' רוזן צבי, 296-297).

27. ההקפדה על קיום החובה לפנייה מוקדמת לצד שכנגד, בטרם תוגש בקשה או תיכלל ברשימת הבקשות, מתבקשת מאליה בשים לב לעקרונות היסוד של התקנות ולמטרת הרפורמה להביא לקיצור ויעול של ההליכים המשפטיים, שכן יש בפנייה, כאמור, כדי להביא לכך שחלק מהבקשות תיפתרנה מבלי להגיע להכרעתו של בית המשפט, תוך יצירת תרבות דיונית אחרת (כך, לדוגמה, נקבעו הוראות לקיום דיון מקדמי בין בעלי הדין בשלב מוקדם של ההליך – ר' הוראות פרק ד' לתקנות והדיון המקדמי בין בעלי הדין).

28. מכאן לענייננו. בית משפט קמא החליט שלא למחוק את הבקשה ודן בה, בשל שני טעמים: האחד – כי במקרה זה נעשתה פנייה מקדימה עוד בטרם הגשת התביעה שכנגד, והיא סורבה; השני – כי הטענות באשר לבקשה נטענו בפירוט שניתן ברשימת הבקשות ובתשובה לה, וניתן להכריע בה.

29. אף, שכאמור, ההימנעות מפנייה מקדימה אמורה להביא למחיקת הבקשה, לא מצאתי כי קמה עילה להתערבות ערכאת הערעור בהחלטתו של בית המשפט לדון בה, שהיא החלטה דיונית מובהקת, שאין דרכה של ערכאת הערעור להתערב בה. במקרה שלפנינו, עשה בית משפט קמא, הגם שלא ציין זאת במפורש, שימוש בסמכותו לפי תקנה 176 (א') לתקנות.

תקנה זו מקנה לבית המשפט את הסמכות "לתקן כל פגם או טעות בכל הליך... אם ראה לנכון צורך בכך לשם הגשת מטרות אלה". בית המשפט איזן בין השיקולים השונים ומצא כי מקום בו נעשתה פנייה מקדימה בטרם הגשת כתב התביעה שכנגד, ונוכח חשיבות המסמך להמשך ההליך, יש לאפשר את תיקון הפגם ולדון בבקשה.

האיזון שנערך מקיים את עקרונות היסוד של התקנות ומסייע לבית המשפט "להגיע לחקר האמת, ולהשיג תוצאה נכונה ופתרון צודק של הסכסוך" (ר' תקנה 1 לתקנות).

30. יובהר, אין לראות בפנייה שנעשתה טרם הגשת התביעה תחליף לפנייה הנדרשת לפי תקנה 49 (ד') לתקנות, ונדרשת פנייה המתייחסת לבקשה שתוגש ונותנת פירוט מספיק לגבי אותה

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

27 מרץ 2022

בפני כב' השופט א' דראל

רע"א 47254-02-22 גבעון נ' ון אמדן ואח'

בקשה, אלא שכאמור, לא מצאתי הצדקה להתערב בהחלטה המתקנת את הפגם או הטעות בשל השיקולים שפורטו. עם זאת, נראה כי יש לתת ביטוי לצורך בתיקון הפגם בפסיקת הוצאות, ואתייחס לכך בהמשך.

הגשת רשימת בקשות באיחור

31. טענה דיונית נוספת היא כי היה על בית המשפט לדחות את הבקשה בשל כך שרשימת הבקשות, שבה נכללה הבקשה, הוגשה לאחר המועד שנקבע בהחלטת בית המשפט ואף לאחר המועד שנקבע בתקנה 49 (ג) לתקנות. תקנה 49(ג) לתקנות מחייבת את המבקש להגיש את רשימת הבקשות 20 ימים לפני המועד שנקבע לשיבת קדם המשפט.

הרעיון שעומד בבסיסה של הוראה זו הוא להימנע מהגשת בקשות רבות תוך כדי ההליך, בכל שלב שלו, דבר המחייב את בית המשפט (ואת הצד שכנגד), להידרש מספר פעמים לעיין בתיק, ללמוד אותו ולהכריע בבקשות, בשלבים מוקדים שבהם אין לבית המשפט ולצדדים בהכרח תמונה מלאה באשר לעילות התביעה וההגנה, וכאשר הניסיון מלמד שחלק מן הבקשות עשוי להתייתר עד לקדם המשפט" (ר' דברי ההסבר לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018, כפי שפורסמו באתר האינטרנט של משרד המשפטים, עמ' 22; רוזן-צבי, עמודים 293-294).

32. בענייננו, הבקשה הוגשה 17 ימים לפני ישיבת קדם המשפט, ולמעשה באיחור גדול יותר בשים לב להחלטת בית המשפט שבה נקבע מועד מוקדם. האיחור יכול היה לפגום בהכנה לדיון, אלא שעיון בתיק ובפרוטוקול הדיון מלמד כי הצדדים היו ערוכים לטיעון, הגישו טיעון מפורט בכתב ונתנו הסכמתם למתן החלטה לאחר הדיון. גם בהיבט זה, אף שהיה מקום לכך שתוגש פנייה להארכת המועדים (בהתאם לתקנה 55 לתקנות) נראה כי המענה שניתן בפסיקת הוצאות, גם אם בסכום מתון, הוא מענה הולם.

סיכום

33. על יסוד האמור, אני דוחה את הבקשה.

34. בשים לב לפגמים הדיוניים שנפלו בדרך התנהלות המשיב לפני בית משפט קמא, כפי שפורטו לעיל, לא ייפסקו לזכותו הוצאות, על אף שהבקשה נדחתה, ועל-אף שהגיש כתב תשובה.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

27 מרץ 2022

בפני כב' השופט א' דראל

רע"א 47254-02-22 גבעון נ' ון אמדן ואח'

35. העירבון שהופקד יוחזר למבקש באמצעות בא-כוחו.

ניתנה היום, כ"ד אדר ב' תשפ"ב, 27 מרץ 2022, בהעדר הצדדים.

ארנון דראל, שופט

[אין מניעה לפרסום ההחלטה ללא שמותיהם של המשיבים הפורמאליים, כפי שנקבע בהחלטת בית משפט השלום מיום 21.2.2022]